

”НАСТАВА ИСТОРИЈЕ” ПОНОВО ИЗЛАЗИ

(”Настава историје”, часопис Савеза историчара Југославије. - Нови Сад, I, 1995, 1. - 99 стр.)

Часопис ”Настава историје”, престао је да излази крајем 1991. године. У протекле три деценије часопис је стекао завидан углед међу научницима и наставницима историје. Објављивањем материјала са конгреса историчара и симпозијума о настави историје часопис је представљао значајно информативно средство за питања науке и методике наставе историје.

Почетком 1995. године појавио се и часопис ”Настава историје”, као часопис Савеза историчара Југославије. Покретач и издавач је Друштво историчара Јужнобачког и Сремског округа, са сједиштем у Новом Саду. Часопис има Издавачки савет (предсједник академик проф. др Чедомир Попов) и Уређивачки одбор (редакцију). Главни и одговорни уредник је професор Душан Вујичић. Издавачки савет и Уређивачки одбор чине еминентни научници и наставници историје из Новог Сада, Београда, Приштине, Подгорице и Никшића.

Часопис има нов, оригиналан изглед и нумерацију од броја 1 за 1995. годину, иако се Редакција у уводнику не одриче традиције претходне серије. Из уводника, као и из садржаја дрвог броја, сазнајемо да први дио доноси научне и стручне радове из области историјске науке а други из наставне праксе и методике наставе историје. Трећа рубрика садржи приказе и биљешке, а четврта библиографске прилоге. Чини се да оваква концепција обезбјеђује остваривање функције специјализованог стручног часописа, по уводном слову отвореног за сарадњу са историчарима и наставницима из свих крајева Југославије. Планирано је да ”Настава историје” излази два пута годишње.

Први број ”Наставе историје” садржи шест занимљивих прилога. .

Академик проф. др Сима Ђирковић пише на тему "Улога цркве у старијој историји српског народа". Ово излагање значајно је не само због недовољне обрађености историје цркве у досадашњем школским удбеницима и значаја цркве у историји српског народа, већ и због немогућности савременог, нарочито младог човјека да схвати положај човјека средњег вијека у односу на цркву и вјеру. За наставнике историје биће врло корисно што аутор указује на битно различите услове живота и испољавања колективног духа и појединца некад и сад, без чега се не може правилно схватити и тумачити хришћанизација српског народа у средњем вијеку и улога цркве у историји српског народа до настанка модерне државе.

Прилог академика проф. др Славка Гавриловића носи наслов "Културно-политички развитак Срба у Хабсбуршкој монархији од краја XVIII века до револуције 1848." Аутор у сажетој форми подсјећа на српске културне и просвјетне центре, школе (нарочито гимназије, богословске и учитељске школе), културне институције попут Матице српске и читаонице у првој половини XIX вијека. Чини се да српски прваци нијесу имали изграђену стратегију борбе за националне интересе и да нијесу у тој борби били јединствени, мада су имали своје цркве, школе, читаонице и разна друштва преко којих су дјеловали средином прошлог вијека. Рад академика Гавриловића значајан је прилог познавању културно-политичког развитака Срба у Хабсбуршкој монархији у првој половини XIX вијека и представља допуну постојећим удбеницима.

Академик проф. др Василије Крстић пише на тему "Суштинска спорна питања Срба и Хрвата током историје". Аутор истиче да су спорови настали између Срба у Војној крајини, лично слободних и потчињених Бечу, и хрватских и славонских свјетовних и црквених феудалаца, незадовољних што као власници земље не могу становницима Крајине да наметну феудалне обавезе као што су кметовима ван Крајине. Због тога је према Крајишницима, прије свега православцима, формирана мржња и антагонизам старосједелац - уљез, досељеник кога треба подјармити или уништити. Тај анимозитет одржао се до данас. Отпор Срба асимилацији морао се претворити у сукоб са Хрватима. Аутор наводи како су Хрвати више пута искористили Србе, а по престанку опасности по хрватске интересе их изневјерили, док "Срби никад нису изневерили Хрвате".

Хрватски екстремисти били су и огорчени противници југословенства. Нову државу, Југославију, Хрвати су прихватили само колико им

је и док им је користила. О свему овоме академик Крестић пише јасно и аргументовано, за наставнике историје поучно.

”Светозар Милетић и српско национално питање” наслов је прилога академика проф. др Чедомира Попова. На основу текстова С. Милетића и литературе о њему, аутор говори о Милетићу као једном од ”најоригиналнијих стваралаца српске политичке и националне идеје”, о идеологу који се залагао за национално ослобођење и уједињење српског народа и грађанска права и чија политичка мисао ”садржи трајну вредност и актуелност”. Значајну пажњу аутор посвећује гледањима С. Милетића на рјешење националног питања Срба у Угарској и на југословенско питање.

Прилози академика С. Гавриловића, В. Крестића и Ч. Попова чине цјелину о српском народу у Хабсбуршкој монархији и представљају значајну помоћ наставницима историје при обради историје тог дијела српског народа и српско-хрватских односа у XIX и XX вијеку.

Текст др Милана Лазића ”Примена историјске карте у настави” је дидактичко-методичког карактера и садржаја. Аутор говори о очигледности у настави историје и употреби карте и атласа у те сврхе. Прилог је теоријске садржине, систематизује традиционално дидактичко учење о историјској карти као наставном средству.

Мр Милутин Перовић даје приказ књиге др Момчила Спремића ”Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба”. Перовић ову књигу посматра и приказује у функцији њеног кориштења у настави историје.

Сви текстови, укључујући и поменути приказ, имају дужи резиме на енглеском или њемачком језику. На крају часописа налази се библиографски прилог са подацима о четрдесетак књига издатих у последње двије године, које су, по мишљењу проф. Раденка Колаковића, од интереса за наставу историје. Часопис је савремено дизајниран и технички обрађен. Насловна страна је нова и ликовно занимљива.

Значај поновног излагања часописа ”Настава историје” је вишеструк. Покретачи часописа ”Настава историје” заслужују похвале за идеју, уложене напоре, квалитетне прилоге и модерно опремљен часопис. Значај оваквог гласила посебно је велики у вријеме дубоких друштвено-политичких промјена и динамичних збивања у нашој земљи, која су пред наставу историје поставила нове и тешке задатке.

Др Здравко Делевић